

Uppföljande granskning

Uppföljning av granskning av
brandskyddsarbetet 2018
Ale kommun

Building a better
working world

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	2
1.1. Bakgrund	2
1.2. Syfte	2
1.3. Metod	2
1.4. Avgränsning.....	2
2. Granskning av brandskyddsarbetet	3
2.1. Uppföljning av vidtagna åtgärder per rekommendation	3
3. Sammantagen bedömning och slutsats.....	8
3.1. Sammantagen bedömning	8
Bilaga 1. Källförteckning.....	10

1. Inledning

1.1. Bakgrund

Revisionen har under 2018 genomfört en granskning av brandskyddsarbetet. Revisionen bedömde att kommunstyrelse och omsorgs- och arbetsmarknadsnämnden (nuvarande socialnämnd) inte hade säkerställt ett skäligt brandskydd enligt de krav som ställs i lagstiftning och förordning. Granskningen resulterade i flertalet rekommendationer vilka ansvarig styrelse och nämnd bör vidta åtgärder utifrån.

Mot bakgrund av ovanstående har revisorerna i Ale kommun i samband med sin risk- och väsentlighetsanalys bedömt det som väsentligt att följa upp vilka åtgärder som vidtagits med anledning av revisionens tidigare rekommendationer och iakttagelser. Ansvarsgrunder som är aktuella i denna granskning är bland annat risker för bristande styrning, uppföljning och kontroll.

1.2. Syfte

Syftet med uppföljningen av 2018 års granskning är att bedöma hur kommunstyrelsen och socialnämnden har arbetat vidare utifrån revisionsrapporternas rekommendationer samt kommunstyrelsens och nämndens svar på rapporten.

Utifrån syftet ställs följande revisionsfrågor:

- ▶ Vilka åtgärder har kommunstyrelse/nämnd vidtagit sedan granskningen?
- ▶ Har åtgärderna resulterat i att tidigare brist är avhjälpt?

1.3. Metod

Uppföljningen har genomförts genom dokumentstudier, skriftliga frågeställningar och kompletterande intervjuer med tjänstepersoner. Sektor kommunstyrelse och sektor socialtjänst har beretts tillfälle att faktagranska rapporten. Information rörande dokumentation och intervjuer finns i bilaga 1.

1.4. Avgränsning

Uppföljningen begränsas till granskningen av brandskydd som revisionen genomförde under 2018.

2. Granskning av brandskyddsarbetet

Syftet med granskningen 2018 var att bedöma om kommunstyrelsen samt omsorgs- och arbetsmarknadsnämnden (nuvarande socialnämnden) följde gällande lagar, riktlinjer och rutiner kring brandskydd. Granskningens sammanfattande bedömning var att kommunstyrelsen samt omsorgs- och arbetsmarknadsnämnden genom styrning och uppföljning inte hade säkerställt ett skäligt brandskydd enligt de krav som ställs i lagstiftning och förordning.

Utifrån granskningen rekommenderades kommunstyrelsen samt omsorgs- och arbetsmarknadsnämnden att:

- ▶ Säkerställa att brandskyddet följs upp och återrapporteras årligen till kommunstyrelsen samt omsorgs- och arbetsmarknadsnämnden.
- ▶ Tillse att roll- och ansvarsfördelningen inom ramen för systematiskt brandskyddsarbete tydliggörs i reglemente och delegationsordning.
- ▶ Tillse att samtliga brandskyddsombud vid nämndens verksamheter har enhetliga rutiner i syfte att säkerställa ett systematiskt brandskyddsarbete.
- ▶ Utvärdera och följa upp samtliga de rapporterade avvikelserna under en sexmånadersperiod i syfte att ta fram underlag för hur den övergripande styrningen av brandskyddsarbetet ska stärkas.

2.1. Uppföljning av vidtagna åtgärder per rekommendation

Nedan beskrivs för varje rekommendation kommunstyrelsens och omsorgs- och arbetsmarknadsnämndens svar på granskningen 2018 samt vidtagna åtgärder.

2.1.1. Uppföljning av det systematiska brandskyddsarbetet

I granskningen 2018 framgick att det saknades återrapportering och uppföljning av det systematiska brandskyddsarbetet (SBA). Det gällde både kommunens brandskyddspolicy med mål och brandskyddsarbetet på kommunens boenden vilket skulle rapporteras till kommunstyrelsen samt omsorgs- och arbetsmarknadsnämnden. Avsaknad av uppföljning medförde bristande styrning och kontroll.

[Rekommendation 1: Säkerställa att brandskyddet följs upp och återrapporteras årligen till kommunstyrelsen samt omsorgs- och arbetsmarknadsnämnden]

- ▶ I kommunstyrelsens svar på rapporten (2018-10-10) framfördes att bestämmelser och rutiner kring uppföljning och återrapportering fanns framtagna, men inte efterlevdes i tillräcklig utsträckning. Kommunstyrelsen uppgav att förvaltningen kommit med förslag på åtgärder som innefattade utbildning och utvecklade rutiner.
- ▶ I omsorgs- och arbetsmarknadsnämndens svar på rapporten (2018-09-21) uppgavs att brandskyddspolicyn i sin helhet inte hade följts upp. Däremot hade delar av brandskyddsarbetet följts upp vid årlig uppföljning av *Handlingsprogram enligt lag om skydd mot olyckor och lag om extraordinär händelse*. Uppföljningen av programmet hade dock inte fungerat de senaste åren. Rapportering skulle införas i kommunens verksamhetssystem för uppföljning.

I uppföljande intervju uppgav sektor kommunstyrelsens säkerhetsenhet att ett utvecklingsarbete bedrivs sedan januari 2021. Utvecklingsarbetet innefattar en utbildningsinsats kring systematiskt brandskyddsarbete som berört samtliga sektorer. Utbildningen avser bland annat hur uppföljning och kontroll ska genomföras. Sektor utbildning har även stöttats med utrymningsövningar. Under hösten 2021 har utrymningsövningar även genomförts inom sektor socialtjänst. Utöver utbildning har även rutiner för uppföljning förtydligats i den SBA-pärm som respektive verksamhet¹ har.

Intervjuade från säkerhetsenheten uppger att det fortsatt finns brister i uppföljningen av brandskyddsarbetet. Intervjuade uppger att arbetet nu fokuserar på att skapa en stabil grund i det systematiska brandskyddsarbetet för att sedan utveckla uppföljningen. I dagsläget har ingen uppföljning genomförts, av varken brandskyddsarbetet eller brandskyddspolicyn.

Inom sektor socialtjänst har det systematiska brandskyddsarbetet följts upp under 2020 utifrån en risk i internkontrollplanen kring bristande kännedom och följsamhet till styrdokument för systematiskt brandskyddsarbete. Kontrollen som genomfördes visade att kännedom och följsamhet hade förbättrats, dock återfanns fortsatt stor variation mellan olika enheter. Det systematiska brandskyddsarbetet finns inte med i interkontrollplanen för 2021. Däremot föreslås en kontroll av arbetet i nämndens internkontrollplan för 2022.

Sektor socialtjänst uppger i svar på uppföljande frågor att sektorn får återrapportering från räddningstjänstens tillsyn samt eventuella förelägganden från dessa. Även socialnämnden ska få denna rapportering från och med 2022. Vid tiden för granskningen har ännu ingen tillsyn genomförts under 2021. Därmed har ingen återrapportering skett. Tillsyn planeras innan årets slut. En arbetsgrupp med representanter från kommunen och räddningstjänsten har startats med syfte att utveckla det systematiska brandskyddsarbetet i sektorn. Sektorn menar att tillsyn från räddningstjänsten har ökat kännedomen kring brister i sektorns verksamheter.

I uppföljningen har det också framkommit att en kartläggning av det byggnadstekniska brandskyddet pågår inom sektor socialtjänst. En handlingsplan för åtgärder ska tas fram. Uppdraget påbörjas i december 2021. Därtill ska en modul för brandskydd införas i kommunens verksamhetssystem för uppföljning. Modulen ska ge en bättre överblick över arbetet och underlätta vid rapportering till nämnden. Sektorn upplever att vidtagna åtgärder har bidragit till bättre kunskap inom sektorn.

Bedömning

Vår bedömning är att rekommendationen inte har omhändertagits. Uppföljningen visar att brandskyddsarbetet inte följs upp eller återrapporteras till kommunstyrelsen eller socialnämnden. Kommunstyrelsen har påbörjat arbetet med att stärka det systematiska brandskyddsarbetet vilket i framtiden ska leda till en mer systematisk uppföljning av arbetet.

---

¹ Med verksamhet avses de olika boenden, skolor och förskolor som kommunen driver. En enhet kan utgöras av en eller flera verksamheter.

2.1.2. Tydliggöra roll- och ansvarsfördelning

I granskningen 2018 framgick ett behov av att dokumentera roll- och ansvarsbeskrivningar för att uppnå en enhetlighet i verksamheternas brandskyddsarbete.

[Rekommendation 2: Tillse att roll- och ansvarsfördelningen inom ramen för systematiskt brandskyddsarbete tydliggörs i reglemente och delegationsordning]

- ▶ I kommunstyrelsens svar på rapporten (2018-10-10) framfördes att ansvaret för det systematiska brandskyddsarbetet ryms inom arbetsmiljöansvaret för varje chef. Chefer kan delegera uppgifter vidare och det bedömdes fungera väl. Kommunstyrelsen uppgav att det fanns otydligheter gällande gränsdragningen i ansvaret för inhyrda fastigheter samt deras drift och skötsel.
- ▶ I omsorgs- och arbetsmarknadsnämndens svar på rapporten (2018-09-21) framkom att en tydlig roll- och ansvarsfördelning upplevdes vara etablerad. Inom sektor arbete, trygghet och omsorg hade vidaredelegering skett från sektorchef till verksamhetschef vad gäller det systematiska brandskyddsarbetet.

I uppföljande intervju uppgav sektor kommunstyrelse att förtydligande av ansvarsfördelningen kring fastigheter ingår i pågående utbildningsinsats. Ansvarsfördelningen ska vara dokumenterad i verksamheternas SBA-pärm. Det uppges tidigare ha saknats kunskap kring detta i verksamheterna. I utbildningen klargörs att verksamheter som saknar en dokumenterad ansvarsfördelning ska ta fram en sådan. Ansvarsfördelningen ska bidra till att verksamheterna informeras när fastighetstekniker utför kontroller gällande brandsäkerheten i lokalerna. Roll- och ansvarsfördelningen upplevs tydlig.

Sektor socialtjänst uppger i svar på uppföljande frågor att roll- och ansvarsfördelningen fortsatt upplevs tydlig. Vidare uppges nu att SBA-pärmen med rutin för ansvarsfördelning finns i samtliga verksamheter. Rutinen har nyligen reviderats och anger ansvarsfördelning mellan olika nivåer av chefer samt medarbetare och säkerhetsombud (tidigare brandskyddsombud). Rollerna tydliggörs även genom den utbildning som erbjuds inom kommunen.

Bedömning

Vår bedömning är att rekommendationen har omhändertagits. Uppföljningen visar att roll- och ansvarsfördelningen tydliggörs i rutiner samt genom nuvarande utbildningsinsats.

2.1.3. Tillse enhetliga rutiner för samtliga brandskyddsombud

I granskningen 2018 framgick att det fanns ett behov att dokumentera brandskyddsombudens uppgifter för att uppnå en enhetlighet i dem. Enhetlighet skulle minska risken att brandskyddsarbetet blev personberoende vilket var fallet vid tiden för granskningen.

[Rekommendation 3: Tillse att samtliga brandskyddsombud vid nämndens verksamheter har enhetliga rutiner i syfte att säkerställa ett systematiskt brandskyddsarbete]

- ▶ I kommunstyrelsens svar på rapporten (2018-10-10) uppgavs att det fanns framtagna rutiner för att säkerställa ett systematiskt brandskyddsarbete. Uppdraget att samordna arbetet låg främst på säkerhetssamordnare inom administrativa avdelningen och

fastighetsavdelningen. Hög personal- och chefsomsättning, samt att rollen som brandskyddsombud ofta inte var avsatt i tid uppgavs vara en utmaning i arbetet.

- ▶ I omsorgs- och arbetsmarknadsnämndens svar på rapporten (2018-09-21) framkom att det fanns centralt framtagna rutiner för brandskyddsombuden. Kännedomen om dessa dokument behövde dock stärkas. Under hösten 2018 fick samtliga enheter i uppdrag att gå igenom sina rutiner och vid behov komplettera dem.

I uppföljande intervju uppgav sektor kommunstyrelse att säkerhetsenheten i samband med utvecklingsarbetet har säkerställt enhetlighet bland rutinerna i samtliga verksamheter. Samtliga säkerhetsombud utbildas i samma rutiner i pågående utbildningsinsats. Sektorn uppger att det inom varje verksamhet ska finnas två säkerhetsombud för att stärka enhetlighet och kontinuitet, exempelvis vid chefsomsättning.

Säkerhetsenheten gör ingen kontroll av verksamheternas systematiska brandskyddsarbete. Däremot uppges att det vid övningar ställs frågor kring hur verksamheterna arbetar utifrån rutinerna. Om det framgår osäkerheter eller avvikelser i arbetssättet hanteras det vidare. Sektorn planerar för spontana kontroller av brandskyddsarbetet längre fram.

Sektor socialtjänst uppger i svar på uppföljande frågor att rutiner för det systematiska brandskyddsarbetet har reviderats. Utbildningsplaner, verksamhetsbeskrivningar och utrymningsrutiner är dock exempel på dokument som sektorn menar behöver ses över i nuläget. Sammantaget upplever sektorn att kännedomen om rutinerna är bättre nu än tidigare.

Bedömning

Vår bedömning är att rekommendationen har omhändertagits. Uppföljningen visar att enhetligheten har stärkts genom en översyn av rutiner samt utbildning för säkerhetsombud.

2.1.4. Utvärdera och följa upp avvikelser under en sexmånaders period

I granskningen 2018 framgick att tillbud och incidenter kopplat till brandskydd inte följdes upp på en sektorövergripande nivå. Påpekade brister i brandskyddsarbetet hade inte heller återrapporterats till nämnd. Tillbuderna gav därmed inte grund för utvecklingsarbete.

[Rekommendation 4: Utvärdera och följa upp samtliga de rapporterade avvikelserna under en sexmånadersperiod i syfte att ta fram underlag för hur den övergripande styrningen av brandskyddsarbetet ska stärkas]

- ▶ I kommunstyrelsens svar på rapporten (2018-10-10) framfördes att det fanns digitala system att tillgå för uppföljning och utvärdering av brandskyddsarbetet vilket skulle implementeras.
- ▶ I omsorgs- och arbetsmarknadsnämndens svar på rapporten (2018-09-21) framkom att tillbud rapporterades och följdes upp kontinuerligt med fackliga representanter. En sammanställning av samtliga tillbud i sektorn gjordes varje halvår. Inom ramen för kvalitet- och patientsäkerhetsberättelsen rapporterades avvikelserna till nämnd.

I svar på uppföljande frågor uppger sektor socialtjänst att tillbud följs upp på sektorns skyddskommitté som sammanträder sex gånger om året. Den senaste tiden uppges sektorn

dock inte haft någon situation där det blivit aktuellt att agera utifrån inkommet tillbud. Nämnden tar fortsatt inte del av denna uppföljning.

I uppföljande intervju uppger sektor kommunstyrelsen att säkerhetsenheten inte har tillgång till de digitala system för uppföljning som refereras till. Enheten ser inte behovet av att ha tillgång till systemet då enhetens roll främst är stödjande och utbildande, snarare än kontrollerande.

Bedömning

Vår bedömning är att rekommendationen delvis har omhändertagits. Uppföljningen visar att tillbud följs upp på sektorns skyddskommitté. Vi noterar dock att socialnämnd och kommunstyrelse inte tar del av denna rapportering.

3. Sammantagen bedömning och slutsats

3.1. Sammantagen bedömning

Rekommendation	Bedömning	
Säkerställa att brandskyddet följs upp och återrapporteras årligen till kommunstyrelsen samt omsorgs- och arbetsmarknadsnämnden (nuvarande socialnämnden).	Vår bedömning är att rekommendationen inte har omhändertagits. Uppföljningen visar att brandskyddsarbetet inte följts upp till kommunstyrelsen eller socialnämnden.	X
Tillse att roll- och ansvarsfördelningen inom ramen för systematiskt brandskyddsarbete tydliggörs i reglemente och delegationsordning.	Vår bedömning är att rekommendationen har omhändertagits. Uppföljningen visar att roll- och ansvarsfördelning tydliggörs i rutiner samt genom utbildning.	✓
Tillse att samtliga brandskyddsombud vid nämndens verksamheter har enhetliga rutiner i syfte att säkerställa ett systematiskt brandskyddsarbete.	Vår bedömning är att rekommendationen har omhändertagits. Uppföljningen visar att enhetligheten har stärkts genom en översyn av rutiner samt utbildning för säkerhetsombud.	✓
Utvärdera och följa upp samtliga de rapporterade avvikelserna under en sexmånadersperiod i syfte att ta fram underlag för hur den övergripande styrningen av brandskyddsarbetet ska stärkas.	Vår bedömning är att rekommendationen delvis har omhändertagits. Uppföljningen visar att tillbud följs upp på sektorns skyddskommitté. Vi noterar dock att socialnämnd och kommunstyrelse inte tar del av rapporteringen.	→

Syftet med granskningen har varit att följa upp hur kommunstyrelsen och socialnämnden har hanterat de rekommendationer som ställdes i granskningen från 2018 samt vilka åtgärder som vidtagits. Vår sammanfattande bedömning är att kommunstyrelsen och socialnämnden vidtagit åtgärder utifrån merparten av ställda rekommendationer. Vi noterar att arbete pågår kopplat till flera av rekommendationerna. Två rekommendationer bedöms kvarstå.

Göteborg den 13 december 2021

Fanny Nilsson
Verksamhetsrevisor
Ernst & Young AB

Lydia Andersson
Verksamhetsrevisor
Ernst & Young AB

Liselott Daun
Certifierad kommunal yrkesrevisor
Kvalitetssäkrare

Ernst & Young AB

Bilaga 1. Källförteckning

- ▶ Ansvarsfördelning
- ▶ Beskrivning av kontrollpunkter
- ▶ Brandskyddsorganisation
- ▶ Brandskyddspolicy för Ale kommun
- ▶ Fördelning av arbetsuppgifter inom det systematiska brandskyddsarbetet
- ▶ Information till nyanställda
- ▶ Internkontrollplan 2020 omsorg- och arbetsmarknadsnämnd
- ▶ SBA handbok
- ▶ Skriftlig redogörelse för brandskyddet
- ▶ Stöd för utformning av ert SBA
- ▶ Systematiskt brandskyddsarbetet i Ale kommun
- ▶ Tillbudsrapport brand
- ▶ Utbildningsplan
- ▶ Verksamhetsbeskrivning

Skriftliga svar

- ▶ Sektor kommunstyrelse, 2021-10-19
- ▶ Säkerhetschef kommunstyrelsen, 2021-10-11

Intervju

- ▶ Säkerhetssamordnare, 2021-11-12